

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๔๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครวมไทย

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครวมไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรครวมไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕

๑. สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้อง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องสรุปได้ ดังนี้

พรรครวมไทยซึ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ พรรครวมไทยต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรครวมไทย แต่ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับจากที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรครวมไทย ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗ พรรครวมไทยไม่ดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรครวมไทย เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๗ และเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับการจดทะเบียนจัดตั้ง

พรรคกรรมไทย คือ ภายในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๗ พรรคกรรมไทย ไม่มีสมาชิกพรรคครบห้าพันคน และไม่มีสาขาพรรคครบตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น เมื่อพรรคกรรมไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคกรรมไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคกรรมไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

๒. การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป และแจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ทราบ พร้อมทั้งได้ส่งสำเนาคำร้องไปยังพรรคกรรมไทย ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

ปรากฏว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้รับการติดต่อจากพรรคกรรมไทย เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงได้โทรศัพท์ไปยังสำนักงานใหญ่พรรคกรรมไทย โดยมีคุณสุภิรัตน์ ๗ พนักงานของพรรคกรรมไทยเป็นผู้รับโทรศัพท์ และแจ้งว่าไม่สามารถติดต่อและส่งหนังสือแก่นายประพันธ์ อินทรกำแหง หัวหน้าพรรค ได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้มีคำสั่งให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้โอกาสพรรคกรรมไทยได้มีโอกาสชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศ

เมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศ พรรคกรรมไทยไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง

๓. ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

เรื่องนี้พรรคกรรมไทยไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา จึงไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ตามกฎหมายและไม่จำเป็นต้องหาข้อเท็จจริงใด ๆ เป็นการเพิ่มเติม

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พรรคกรรมไทยได้ดำเนินการให้มีสมาชิกครบจำนวนตามที่กฎหมายบัญญัติและมีสาขาพรรคครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ซึ่งมีบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า

“ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า

“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้นำศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองและการที่พรรครวมไทยไม่ได้ต่อผู้ใด ๆ จึงฟังได้ความว่า พรรครวมไทยซึ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๘ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งพรรครวมไทยต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปโดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา แต่พรรครวมไทยไม่ดำเนินการดังกล่าว ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองจริง กล่าวคือไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปโดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ใน

ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เนื่องจากพรรครวมไทยมีคณะกรรมการบริหารพรรคจำนวน ๑๕ คน โดยไม่มีสมาชิกพรรค และไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคครบสี่ภาคภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรครวมไทย จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรครวมไทยได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรครวมไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ